

DEPARTAMENTO	XEOGRAFÍA E HISTORIA	
MATERIA OU ÁMBITO	ÁMBITO SOCIAL DA ESA	
CURSO E GRUPOS	ESO ADULTOS MOD. 3/4	
PROFESORADO	HIPÓLITO BONOME PÉREZ	
LIBRO DE TEXTO	NON	
	Ano de implantación	

1.- Introducción

Introdución xeral

O ámbito social ten como finalidade que o alumnado perciba, interprete e describa adecuadamente o mundo actual, para participar á vez que configura valores persoais e cívicos valiosos. O logro deste fin leva a progresiva adquisición de habilidades para acceder á información e realizar unha elaboración persoal do coñecemento, observar a realidade, adoptar criterios válidos para a toma de decisións, desenvolverse con autonomía e iniciativa persoal e relacionarse positivamente cos demais, mostrando actitudes de responsabilidade e respecto que contribúan a mellorar a súa calidade de vida e o benestar colectivo. Contribúe ao entendemento que todo iso require o coñecemento do espazo onde se desenvolven as sociedades así como a comprensión da sociedade, a súa organización e funcionamento ao longo do tempo.

2.- Contribución da materia ao desenvolvemento das competencias clave

Competencias clave do currículo de ESO

Segundo o Artigo 6.2 da Lei Orgánica 8/2013, se coñecen como competencias son “capacidades para aplicar de forma integrada os contidos propios de cada ensinanza e etapa educativa, co fin de acadar a realización axeitada de actividades e a resolución eficaz de problemas complexos”.

O RD 1105/2014 precisa que as competencias do currículo serán as seguintes:

- Comunicación lingüística (CCL).
- Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCCT).
- Competencia dixital (CD).
- Aprender a aprender (CAA).
- Competencias sociais e cívicas (CSC).
- Sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE).
- Conciencia e expresións culturais (CCEC).

O Decreto autonómico 86/2015, que establece o currículo para a ESO e o bacharelato no ámbito da Comunidade Autónoma de Galicia precisa a relación entre as competencias clave e os criterios de avaliación. Deste xeito, facilítase a integración das competencias no currículo.

Competencias básicas do currículo de ESO Adultos

As achegas do ámbito social á adquisición das competencias clave da aprendizaxe ao longo da vida son:

- Comunicación lingüística (CCL)

A aprendizaxe deste ámbito social require a interacción social, a interpretación e expresión da concepción do mundo, para o que é esencial o desenvolvemento da competencia lingüística. O alumno adquire coñecementos sobre a organización e o funcionamento da sociedade na que vive á vez que se familiariza con diferentes estilos comunicativos formais.

A consecución dos estándares de aprendizaxe propostos require a práctica de distintas destrezas adquiridas ao longo da vida mediante o uso da lingua, que implican o manexo de diferentes modalidades de comunicación e o acceso a múltiples soportes de información, con textos en varios formatos, nos que se empregan diversas linguaxes e sistemas de representación, tendo sempre presente que a linguaxe é un instrumento humano básico porque permite razoar.

- Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCCT)

O desenvolvemento do ámbito social contribúe á adquisición da competencia matemática xa que o alumnado aplica procesos de razoamento lóxico para comprender o funcionamento básico do sistema económico e político actual, e ao elaborar plans de acción que permitan alcanzar obxectivos persoais e profesionais e mellorar a calidade de vida. Ademais, fomenta a capacidade crítica e a aptitude apropiada para a elaboración de xuízos fundados ao abordar problemas cotiáns.

Tanto a interpretación de acontecementos e fenómenos como a experimentación no ámbito das ciencias sociais implican a comprensión e o manexo do sistema numérico, a realización de cálculos, a estimación e o cálculo de magnitudes, a situación no espazo, o tratamento e a representación da información e a valoración do azar e da probabilidade. Necesitan a aplicación do razoamento matemático e as súas ferramentas para describir, interpretar e predicir distintos fenómenos nos seus respectivos contextos, demostrando os resultados matemáticos e valorando as solucións pola súa fiabilidade e veracidade.

Así mesmo, favorecen o incremento de destrezas para abordar a incerteza, o tratamento dos datos e os razoamentos cualitativos e cuantitativos de maneira lóxica e argumentada para establecer relacións, para deducir conclusións coherentes ben fundamentadas a problemas cotiáns e para ampliar actitudes relacionadas coa asunción de criterios éticos asociados á ciencia, como a conservación de recursos naturais e outras cuestións ambientais. Todo iso contribúe ao desenvolvemento das capacidades necesarias para xerar coñecemento intrínseco ao método de investigación das ciencias sociais.

- Competencia dixital (CD)

O estudo das ciencias sociais implica necesariamente o uso das novas tecnoloxías da información e da comunicación e, por tanto, leva o incremento das habilidades de procura, selección e recompilación de información e desenvolver unha actitude crítica para analizar e interpretar a validez e fiabilidade do contido, co fin de resolver problemas, avaliar novas fontes de información e motivar a curiosidade polo coñecemento.

Ademais, este ámbito social contribúe á ampliación de capacidades comprendidas na competencia dixital para seleccionar os soportes máis apropiados para observar, elaborar hipóteses, informarse, experimentar, liquidar todo tipo de problemas, executar as tarefas técnicas adecuadamente e elaborar conclusións ben fundamentadas. Propón aprendizaxes mediante o uso dos diferentes recursos da tecnoloxías da

información e a comunicación de maneira responsable, fiable e segura, tanto para resolver problemas como para producir novos contidos e comunicalos.

- Aprender a aprender (CAA)

A metodoloxía didáctica propia do ensino deste ámbito social prepara para formarse permanentemente ao longo da vida mediante propostas que permiten ao alumnado aprender a observar e exporse cuestións sobre a realidade, a informarse, a estudar, a realizar unha elaboración persoal do coñecemento, a reflexionar e a responder as cuestións que se expoñen na súa vida cotiá. Todo iso esperta a curiosidade, incrementa a motivación para incorporar novos coñecementos e facilita a execución de estratexias metacognitivas para unha aprendizaxe autónoma eficiente.

Desenvolver proxectos específicos das ciencias sociais coaduxa a conseguir un nivel relevante en autonomía e eficacia da propia aprendizaxe, ao que se chega mediante traballos individuais e grupais. A formación en diferentes áreas do saber científico require un proceso introspectivo para valorar e relacionar os intereses e coñecementos previos con novos saberes e empregar todas as estratexias de estudo e traballo aprendidas: escoita activa, lectura, comprensión, análise, síntese, estruturación da información, elaboración persoal do saber, aplicación do coñecemento, etc.

- Competencias sociais e cívicas (CSC)

A análise e a reflexión sobre os contidos do ámbito social contribúen a afianzar a capacidade de identificar, interpretar, apreciar e axuizar acontecementos, feitos, fenómenos, comportamentos, hábitos e valores para relacionarse socialmente mediante o diálogo, a cooperación e a participación a nivel local, nacional e europeo. Implican a toma de decisións ben fundamentadas e argumentadas para a comprensión e expresión de diferentes puntos de vista. Potencian actitudes inspiradas no exercicio da liberdade, o respecto, a tolerancia, a igualdade e a non discriminación. Deste xeito, a persoa prepárase para participar na actividade social e cívica, de acordo a valores socialmente establecidos, e axúdaselle a tomar conciencia democrática.

- Sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE)

As tarefas necesarias para dar sentido aos contidos do ámbito social fomentan a capacidade de transformar ideas en actos, partindo de habilidades e destrezas persoais, ao incluír estratexias metacognitivas e procedementos que dotan ás persoas adultas de recursos para desenvolverse adecuadamente e afrontar de maneira autónoma retos persoais, sociais, académicos e laborais de moi diversa índole. Consecuentemente, promóvense aptitudes para aproveitar a información, desenvolver ideas, resolver problemas e presentar conclusións innovadoras.

Por outra banda, potencian a capacidade de análise, pensamento crítico, resolución de problemas e toma de decisións do individuo, ao propoñer a interpretación e a análise crítica da información, coñecementos e acontecementos relacionados coas ciencias sociais. Deste xeito favorécese o aumento da capacidade requirida para afrontar a incerteza, deseñar e poñer en práctica plans de acción eficaces, propoñendo e argumentando solucións a diferentes problemas cotiáns, económicos e sociais, con autonomía e iniciativa persoais.

- Conciencia e expresións culturais (CCEC)

A persoa enriquece a súa competencia cultural ao coñecer, comprender, interpretar e gozar o labor humano, abordándoa como obxecto de estudo e como fonte de inspiración de creacións artísticas. A intervención humana na natureza e a cultura dos pobos póñense de manifesto na arte cos propósitos de informar, educar, crear e recrearse. A tecnoloxía é un constituínte esencial da cultura actual, e por iso, desempeña un papel fundamental como obxecto de estudo e representación e como instrumento de creación artística.

Este ámbito social realiza achegas importantes á competencia en conciencia e expresións culturais ao propoñer a reflexión e a posta en práctica de actitudes de respecto, aceptación e goce das diferentes manifestacións culturais e artísticas, valorando a liberdade de expresión, o dereito á diversidade cultural e o diálogo entre culturas e sociedades, pasadas e actuais, locais e universais, cun espírito aberto, positivo e solidario.

3.- CONCRECIÓN DOS OBXECTIVOS PARA O CURSO.**OBXECTIVOS**

Segundo o decreto 86/2015, do 25 de xuño, polo que se establece o currículo da educación secundaria obrigatoria e do bacharelato na Comunidade Autónoma de Galicia, a educación secundaria obrigatoria contribuirá a desenvolver nos alumnos e nas alumnas as capacidades que lles permitan:

a) Asumir responsablemente os seus deberes, coñecer e exercer os seus dereitos no respecto ás demais persoas, practicar a tolerancia, a cooperación e a solidariedade entre as persoas e os grupos, exercitarse no diálogo, afianzando os dereitos humanos e a igualdade de trato e de oportunidades entre mulleres e homes, como valores comúns dunha sociedade plural, e prepararse para o exercicio da cidadanía democrática.

b) Desenvolver e consolidar hábitos de disciplina, estudo e traballo individual e en equipo, como condición necesaria para unha realización eficaz das tarefas da aprendizaxe e como medio de desenvolvemento persoal.

c) Valorar e respectar a diferenza de sexos e a igualdade de dereitos e oportunidades entre eles. Rexeitar a discriminación das persoas por razón de sexo ou por calquera outra condición ou circunstancia persoal ou social. Rexeitar os estereotipos que supoñan discriminación entre homes e mulleres, así como calquera manifestación de violencia contra a muller.

d) Fortalecer as súas capacidades afectivas en todos os ámbitos da personalidade e nas súas relacións coas demais persoas, así como rexeitar a violencia, os prexuízos de calquera tipo e os comportamentos sexistas, e resolver pacificamente os conflitos.

e) Desenvolver destrezas básicas na utilización das fontes de información, para adquirir novos coñecementos con sentido crítico. Adquirir unha preparación básica no campo das tecnoloxías, especialmente as da información e a comunicación.

f) Concibir o coñecemento científico como un saber integrado, que se estrutura en materias, así como coñecer e aplicar os métodos para identificar os problemas en diversos campos do coñecemento e da

experiencia.

g) Desenvolver o espírito emprendedor e a confianza en si mesmo, a participación, o sentido crítico, a iniciativa persoal e a capacidade para aprender a aprender, planificar, tomar decisións e asumir responsabilidades.

h) Comprender e expresar con corrección, oralmente e por escrito, na lingua galega e na lingua castelá, textos e mensaxes complexas, e iniciarse no coñecemento, na lectura e no estudo da literatura.

i) Comprender e expresarse nunha ou máis linguas estranxeiras de maneira apropiada.

l) Coñecer, valorar e respectar os aspectos básicos da cultura e da historia propias e das outras persoas, así como o patrimonio artístico e cultural. Coñecer mulleres e homes que realizaran achegas importantes á cultura e á sociedade galega, ou a outras culturas do mundo.

m) Coñecer e aceptar o funcionamento do propio corpo e o das outras persoas, respectar as diferenzas, afianzar os hábitos de coidado e saúde corporais, e incorporar a educación física e a práctica do deporte para favorecer o desenvolvemento persoal e social. Coñecer e valorar a dimensión humana da sexualidade en toda a súa diversidade. Valorar criticamente os hábitos sociais relacionados coa saúde, o consumo, o coidado dos seres vivos e o medio ambiente, contribuíndo á súa conservación e á súa mellora.

n) Apreciar a creación artística e comprender a linguaxe das manifestacións artísticas, utilizando diversos medios de expresión e representación.

ñ) Coñecer e valorar os aspectos básicos do patrimonio lingüístico, cultural, histórico e artístico de Galicia, participar na súa conservación e na súa mellora, e respectar a diversidade lingüística e cultural como dereito dos pobos e das persoas, desenvolvendo actitudes de interese e respecto cara ao exercicio deste dereito.

o) Coñecer e valorar a importancia do uso da lingua galega como elemento fundamental para o mantemento da identidade de Galicia, e como medio de relación interpersoal e expresión de riqueza cultural nun contexto plurilingüe, que permite a comunicación con outras linguas, en especial coas pertencentes á comunidade lusófona.

4.- Contidos temporizados por cuadrimestre

Contidos temporizados por cuadrimestre

Os contidos do ámbito social contribúen ao coñecemento do medio físico, dos espazos humanos, ao desenvolvemento da ciencia e a tecnoloxía, ao funcionamento económico e á evolución histórica da humanidade. Tratan saberes de diversas disciplinas: xeografía, historia, socioloxía, demografía, economía, ecoloxía, arte, arqueoloxía, etc. Procuran favorecer a comprensión dos acontecementos e os fenómenos sociais no contexto no que se producen, a análise dos procesos que dan lugar aos cambios históricos e á reflexión sobre experiencias colectivas de todos os tempos ata a actualidade cunha visión de futuro. Axudan a ter unha visión clara da importancia do comportamento económico, individual e colectivo das persoas na busca da satisfacción das súas necesidades, así como da produción e organización dos bens e servizos e a distribución dos recursos.

PRIMEIRO CUADRIMESTRE. MÓDULO 3**Unidade didáctica 1**

- Séculos XVIII-XIX. A Ilustración.
- As revolucións burguesas.
- Imperio napoleónico.
- Os Borbóns en España.
- A Revolución industrial

Unidade didáctica 2

- Século XIX. Imperialismo, I Guerra Mundial.
- A Revolución rusa.
- A época de entreguerras. Os fascismos.
- A II Guerra Mundial.
- A II República e a Guerra Civil

Unidade didáctica 3

- Planificación económico-financeira.
- Os orzamentos.

Unidade didáctica 4

- O diñeiro.
- O mercado financeiro

SEGUNDO CUADRIMESTRE. MÓDULO 4**Unidade didáctica 5**

- A Guerra Fría e o proceso de descolonización.
- Evolución das grandes potencias.
- A Ditadura de Franco e a Transición

Unidade didáctica 6

- O mundo actual.
- A globalización.
- A Unión Europea.

Unidade didáctica 7:

- Iniciación á actividade emprendedora e empresarial.

<p>Unidade didáctica 8</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mercado de traballo. • Relación laboral. • Dereitos e deberes

5.- Relación de obxectivos, contidos, criterios de avaliación, estándares de aprendizaxe e competencias clave

ÁMBITO SOCIAL. MÓDULO 3

Bloque 1. Historia

Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> • b • c • d • l • m 	B1.1. A Ilustración e a revolución científica. O alcance das novas correntes do pensamento en España e Galicia.	B1.1. Coñecer o alcance da Ilustración como novo movemento cultural e social en Europa e en América.	B1.1.1. Analiza a obra de autores clave do inicio da Idade Contemporánea e a súa influencia a nivel cultural, social, político e económico.	<ul style="list-style-type: none"> • CSC • CCEC • CAA
			B1.1.2. Valora o alcance da Ilustración e da Revolución Científica dos séculos XVII e XVIII.	<ul style="list-style-type: none"> • CSC • CMCCT • CAA
			B1.1.3. Manifesta unha actitude crítica e de rexeitamento ante as manifestacións culturais que supoñan discriminación de calquera tipo.	<ul style="list-style-type: none"> • CSC • CCEC

Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> • c • e • f • j 	B1.2. O século XVIII: as revolucións burguesas e a crise do Antigo Réxime.	B1.2. Comprender o inicio da Idade Contemporánea dende unha perspectiva social, política e económica.	B1.2.1 Narra sinteticamente os principais feitos das revolucións burguesas do século XVIII, dando explicacións causais e valorando vantaxes e inconvenientes.	<ul style="list-style-type: none"> • CSC • CAA • CCL
	B1.3. Do Imperio Napoleónico á época da Restauración.		B1.3. Analizar as dificultades da diplomacia europea e o alcance dos conflitos durante a época napoleónica.	B1.3.1. Analiza as relación entre reinos europeos que conduciron ás guerras.

Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> • c • e • f 	B1.4. Os Borbóns en España. Da Guerra de Sucesión á Guerra da Independencia.	B1.4. Explicar, a través do caso español, os intentos de adaptación do Antigo Réxime e mantemento do poder por parte dos	B1.4.1. Distingue as características de réximes monárquicos autoritarios, parlamentarios e absolutos.	<ul style="list-style-type: none"> • CSC • CAA

	Galicia no século XVIII.	monarcas europeos na época da Ilustración.		
--	--------------------------	--	--	--

Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> • c • e • i • j 	B1.5. A Revolución Industrial.	B1.5. Describir os feitos relevantes da Revolución Industrial, tendo en conta o seu encadeamento causal e o tipo de progreso que implica, e analizar os conseguintes cambios económicos en España e Galicia.	B1.5.1. Analiza a evolución da industrialización en diferentes lugares de España e diferentes países de Europa, América e Asia, nas súas distintas escalas temporais e xeográficas.	<ul style="list-style-type: none"> • CSC • CAA • CCL
			B1.5.2. Compara o proceso da Revolución Industrial en Inglaterra co doutros países.	<ul style="list-style-type: none"> • CSC • CMCCT
			B1.5.3. Valora a industrialización en España e Galicia e a súa repercusión política e económica.	<ul style="list-style-type: none"> • CSC • CMCCT • CAA
			B1.5.4. Detecta e expón de maneira sintética os beneficios e inconvenientes que xerou a Revolución Industrial tendo en conta a situación laboral dos sectores máis desfavorecidos.	<ul style="list-style-type: none"> • CSC • CAA

Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> • c • f • i 	B1.6. Revolucións burguesas nos séculos XVIII e XIX: liberalismo e nacionalismo. Alcance dos procesos revolucionarios en España e Galicia.	B1.6. Comprender o alcance e as limitacións dos procesos revolucionarios dos séculos XVIII e XIX.	B1.6.1. Sopesa as razóns dos revolucionarios para actuar como o fixeron.	<ul style="list-style-type: none"> • CSC • CAA • CCL

Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> • c • i • l • m 	B1.7. Avances científicos e tecnolóxicos no século XIX. A arte.	B1.7. Valorar os movementos culturais e os principais avances científicos e tecnolóxicos do século XIX, consecuencia das revolucións industriais.	B1.7.1. Elabora un eixe cronolóxico cos principais avances científicos e tecnolóxicos do século XIX.	<ul style="list-style-type: none"> • CSC • CD • CAA
			B1.7.2. Compara movementos artísticos europeos do século XIX.	<ul style="list-style-type: none"> • CSC • CCEC

			B1.7.3. Comenta analiticamente diferentes tipos de obras de arte do século XIX.	<ul style="list-style-type: none"> • CSC • CCEC • CCL
--	--	--	---	--

Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> • b • c • d • i 	B1.8. A expansión imperialista. A conquista do mundo por parte das potencias industrializadas. España e Galicia durante o auxe do colonialismo.	B1.8. Establecer xerarquías causais da evolución do imperialismo, identificando as potencias e a repartición de poder no mundo no último cuarto do século XIX e principios do XX.	B1.8.1. Razona a relación entre o imperialismo, a xeopolítica mundial e as relacións económicas transnacionais.	<ul style="list-style-type: none"> • CSC • CAA • CCL
			B1.8.2. Establece interconexións causais entre colonialismo, imperialismo e a Gran Guerra de 1914.	

Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> • c • d • e • i 	B1.9. O mundo de 1914 a 1918. A Primeira Guerra Mundial. A Revolución Rusa.	B1.9. Explicar os aspectos fundamentais da Gran Guerra e a Revolución Rusa, as súas consecuencias, e as súas interconexións.	B1.9.1. Comprende os aspectos básicos da Primeira Guerra Mundial e a orixe do novo mapa político de Europa.	<ul style="list-style-type: none"> • CSC • CAA • CCL
			B1.9.2. Contrasta algunhas interpretacións do alcance da Revolución Rusa na súa época e na actualidade.	

Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> • b • c • e • i • j 	B1.10. A época de Entreguerras: de 1919 a 1939. Os felices anos 20. A crise de 1929. O auxe dos fascismos.	B1.10. Comprender os acontecementos, fitos e procesos máis importantes do período de Entreguerras e analizar as causas do auxe dos fascismos en Europa.	B1.10.1. Contrasta diferentes interpretacións de fontes históricas e historiográficas de distinta procedencia acerca dos procesos máis importantes do período de Entreguerras.	<ul style="list-style-type: none"> • CSC • CD • CAA
			B1.10.2. Contrasta a crise de 1929 con crises posteriores.	
			B1.10.3. Valora a loita da muller no movemento sufraxista.	<ul style="list-style-type: none"> • CSC • CAA
			B1.10.4. Explica diversos factores que fixeron posible o auxe do fascismo en Europa.	<ul style="list-style-type: none"> • CSC • CAA • CCL

--	--	--	--	--

Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> • b • c • e • i • j 	B1.11. A Segunda Guerra Mundial (1939-1945).	B1.11. Coñecer os principais feitos da Segunda Guerra Mundial e o contexto en que se desenvolveu o Holocausto, así como as súas consecuencias.	B1.11.1. Narra dunha forma fundamentada as causas e consecuencias da Segunda Guerra Mundial a distintos niveis temporais e xeográficos.	<ul style="list-style-type: none"> • CSC • CD • CAA • CCL
			B1.11.2. Interpreta as razón da fin da Segunda Guerra Mundial a nivel europeo e mundial.	<ul style="list-style-type: none"> • CSC • CCL • CAA
			B1.11.3. Explica as fases do conflito coa axuda de mapas e outras representacións.	<ul style="list-style-type: none"> • CSC • CD • CAA • CCL
			B1.11.4. Elabora un xuízo persoal do Holocausto e as súas consecuencias a partir de información procedente de diversas fontes.	<ul style="list-style-type: none"> • CSC • CCEC • CD • CCL

Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> • b • c • d • j 	B1.12. O primeiro terzo do século XX en España e Galicia. II República e Guerra Civil.	B1.12. Coñecer as tensións que levaron en España á proclamación da II República e ao estoupido da Guerra Civil.	B1.12.1. Explica as principais reformas durante a II República española e reaccións a elas.	<ul style="list-style-type: none"> • CSC • CCL • CAA
			B1.12.2. Explica as causas da Guerra Civil española no contexto europeo e internacional.	

Bloque 2. Economía

Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> • a • e • h 	B2.1. Ingresos e gastos. Identificación e control. B2.2. Xestión do	B2.1. Realizar un orzamento persoal distinguindo entre os tipos de ingresos e gastos e	B2.1.1. Elabora un orzamento ou plan financeiro persoal identificando os ingresos e os gastos integrantes.	<ul style="list-style-type: none"> • CAA • CD • CMCCCT

<ul style="list-style-type: none"> • i • p 	<p>orçamento. Obxectivos e prioridades.</p>	<p>controlar o seu grao de cumprimento e as posibles necesidades de adaptación.</p>	<p>B2.1.2. Utiliza ferramentas informáticas na preparación e desenvolvemento dun orzamento ou plan financeiro personalizado.</p>	
--	---	---	--	--

Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> • a • c • f • i • p 	<p>B2.3. Planificación económico-financeira: necesidades económicas nas etapas da vida.</p>	<p>B2.2. Decidir con racionalidade ante as alternativas económicas da vida persoal, e relacionalas co benestar propio e social.</p>	<p>B2.2.1. Comprende as necesidades de planificación e do manexo de asuntos financeiros ao longo da vida. Esa planificación vincúlase á previsión realizada en cada etapa de acordo coas decisións tomadas e a marcha da actividade económica nacional.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • CAA • CSIEE

Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> • a • i • j • p 	<p>B2.4. Aforro e endebedamento. Os plans de pensións. B2.5. Risco e diversificación.</p>	<p>B2.3. Expresar unha actitude positiva cara ao aforro, e empregar o aforro como medio para alcanzar diversos obxectivos.</p>	<p>B2.3.1. Recoñece e explica a relevancia do aforro e do control do gasto.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • CAA
			<p>B2.3.2. Analiza as vantaxes e inconvenientes do endebedamento, valorando o risco e seleccionando a decisión máis axeitada para cada momento.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • CSC

Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> • a • i • j • p 	<p>B2.6. O diñeiro. B2.7. Contratos financeiros: contas e tarxetas de débito e crédito. B2.8. Relacións no mercado financeiro: información e negociación. B2.9. Implicacións dos contratos financeiros. Dereitos e responsabilidades dos/das consumidores/as no mercado financeiro.</p>	<p>B2.4. Recoñecer o funcionamento básico do diñeiro e diferenciar os tipos de contas bancarias e de tarxetas emitidas como medios de pagamento, e valorar a oportunidade do seu uso con garantías e responsabilidade.</p>	<p>B2.4.1. Comprende os termos fundamentais e describe o funcionamento das contas na operativa bancaria.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CMCCT
			<p>B2.4.2. Valora e comproba a necesidade de interpretar as cláusulas dos contratos bancarios para coñecer os dereitos e as obrigas que se derivan delas, así como a importancia de operar en condicións de seguridade cando se empregan procedementos telemáticos.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CAA • CD
			<p>B2.4.3. Recoñece a capacidade de negociación coas entidades financeiras e analiza os procedementos de reclamación ante estas.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • CAA • CD

			B2.4.4. Identifica e explica as modalidades de tarxetas bancarias, así como os elementos e os procedementos que garanten a seguridade na súa operativa.	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CD • CMCCT
--	--	--	---	--

Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> • a • c • i • p 	B2.10. O seguro como medio para a cobertura de riscos. Tipoloxía de seguros.	B2.5. Coñecer o concepto de seguro e a súa finalidade.	B2.5.1. Identifica, describe e clasifica os tipos de seguros segundo os riscos ou as situacións adversas nas etapas da vida.	<ul style="list-style-type: none"> • CAA • CCL • CMCCT

ÁMBITO SOCIAL. MÓDULO 4

Bloque 1. Historia

Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> • e • g • h • i 	B1.1 A existencia dun mundo bipolar. A Guerra Fría.	B1.1 Analizar as relacións entre o bloque de USA e a URSS para comprender o concepto da “Guerra Fría”.	B1.1.1 Interpreta a evolución dos EEUU e da URSS e os seus aliados a partir de fontes literarias e audiovisuais.	<ul style="list-style-type: none"> • CSC • CAA • CCL
			B1.1.2 Utiliza fontes históricas e historiográficas para comprender e explicar conflitos da época da guerra fría.	<ul style="list-style-type: none"> • CSC • CAA

Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> • b • d • g • h • i 	B1.2 O proceso de descolonización.	B1.2 Organizar os feitos máis importantes da descolonización de posguerra no século XX e comprender os límites da descolonización e da independencia nun mundo desigual.	B1.2.1 Describe os feitos relevantes do proceso descolonizador.	<ul style="list-style-type: none"> • CSC • CCL
			B1.2.2 Distingue contextos diferentes do mesmo proceso. Por exemplo: África subsahariana (anos 50 e 60) e a India.	<ul style="list-style-type: none"> • CSC • CAA

Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	B1.3 A evolución das	B1.3 Contrastar as	B1.3.1 Relaciona a	

<ul style="list-style-type: none"> • b • d • g • h • i 	grandes potencias: URSS e EEUU: sociedade, política, economía e cultura.	vantaxes e inconvenientes da evolución económica, política, social e cultural dos grandes bloques políticos do século XX e as consecuencias inmediatas e posteriores.	organización política coa evolución social, económica e cultural dos dous grandes sistemas socioeconómicos de finais do século XX.	<ul style="list-style-type: none"> • CSC • CCL
			B1.3.2 Desenvolve unha actitude crítica ante os diferentes enfoques dun mesmo feito histórico, analizando e contrastando as fontes de información.	<ul style="list-style-type: none"> • CSC • CAA

Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> • c • d • g • h • i • n 	B1.4 A ditadura de Franco e a transición política de España cara a democracia	B1.4.1 Analizar o establecemento da ditadura en España, a súa evolución e consecuencias. B1.4.2 Coñecer os principios feitos que conduciron ao cambio político e social na España despois de 1975, e sopesar distintas interpretacións sobre ese proceso.	B1.4.1 Coñece o proceso que conduciu da Guerra Civil a Ditadura.	<ul style="list-style-type: none"> • CSC • CAA • CCL
			B1.4.2 Describe a situación da posguerra durante a ditadura española na relación con outros contextos similares.	<ul style="list-style-type: none"> • CSC • CAA
			B1.4.3 Enxucia as consecuencias do réxime ditatorial en España no século XX.	<ul style="list-style-type: none"> • CAA • CCL
			B1.4.4 Elabora unha cronoloxía de acontecementos fundamentais da transición española.	<ul style="list-style-type: none"> • CSC • CCL
			B1.4.5 Valora os acertos do proceso de democratización en España.	<ul style="list-style-type: none"> • CSC • CAA
			B1.4.6 Analiza feitos e acontecementos conflitivos na España democrática.	

Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> • e • g • h • i 	B1.5 O mundo recente entre os séculos XX e XXI. A globalización. A revolución tecnolóxica. Consecuencias.	B1.5 Definir a globalización e identificar algúns dos seus factores. Identificar algúns dos cambios fundamentais que supón a revolución tecnolóxica. Consecuencias.	B1.5.1 Busca na prensa novas sobre algún sector con relacións globalizadas e elabora argumentos a favor e en contra.	<ul style="list-style-type: none"> • CSC • CD • CCL • CAA

Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias
------------	----------	-------------------------	---------------------------	--------------

				clave
<ul style="list-style-type: none"> • a • d • g • h • j 	B1.6 Distintas formas económicas e sociais do capitalismo no mundo	B1.6 Interpretar procesos a medio prazo de cambios económicos, sociais e políticos a nivel mundial.	B1.6.1 Interpreta o renacemento e declive das nacións no novo mapa político europeo da época.	<ul style="list-style-type: none"> • CSC • CAA
			B1.6.2 Comprende os pros e contras do estado de benestar.	<ul style="list-style-type: none"> • CSC

Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> • a • c • d • g • i • j 	B1.7 O derrubamento dos réximes soviéticos e as súas consecuencias. B1.8 A constitución da Unión Europea.	B1.7. Coñecer as causas e consecuencias inmediatas do colapso da URSS e outros réximes socialistas. B1.8. Describir a evolución da construción da Unión Europea.	B1.7.2 Analiza os aspectos políticos, económicos e culturais despois dos cambios producidos polo colapso da URSS.	<ul style="list-style-type: none"> • CSC • CAA • CCL
			B1.8.1 Comprende as causas da constitución da Unión Europea.	<ul style="list-style-type: none"> • CSC • CCL
			B1.8.2 Discute sobre a situación actual da Unión Europea e o seu futuro.	<ul style="list-style-type: none"> • CAA • CSC • CCL

Bloque 2. Iniciación á actividade emprendedora e empresarial

Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> • a • f • i • p 	B2.1 Autonomía e autocoñecemento. A iniciativa emprendedora e o/a empresario/a na sociedade. B2.2 Intereses, aptitudes e motivacións persoais para a carreira profesional.	B2.1 Describir as calidades persoais e as destrezas asociadas á iniciativa emprendedora, analizando os requisitos de distintos postos de traballo e actividades empresariais.	B2.1.1 Identifica as calidades persoais, as actitudes, as aspiracións e a formación propias das persoas con iniciativa emprendedora, e describe a actividade dos/das empresarios/as e o seu papel na xeración de traballo e benestar social.	<ul style="list-style-type: none"> • CSIEE • CAA
			B2.1.2 Investiga con medios telemáticos as áreas de actividade profesional da súa contorna, os tipos de empresa que as desenvolven e os postos de traballo en cada unha, razoando os requisitos para o desempeño profesional en cada un deles.	<ul style="list-style-type: none"> • CD • CAA • CSIEE

Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> • a • e • f 	B2.3 Itinerarios formativos e carreiras profesionais.	B2.2 Tomar decisións sobre o itinerario vital propio comprendendo as posibilidades de emprego,	B2.2.1 Deseña un proxecto de carreira profesional propia relacionando as posibilidades do ámbito coas calidades e as	<ul style="list-style-type: none"> • CAA • CSIEE

<ul style="list-style-type: none"> • i • p 	Proceso de procura de emprego en empresas do sector. Autoemprego. Proceso de toma de decisións sobre o itinerario persoal.	o autoemprego e a carreira profesional en relación coas habilidades persoais e as alternativas de formación e aprendizaxe ao longo da vida.	aspiracións persoais e valorando a opción do autoemprego e a necesidade de formación ao longo da vida.	
			B2.2.2 Desenvolve habilidades sociais e actúa de acordo con actitudes e valores democráticos.	
			B2.2.3 Fórmase para mellorar o seu benestar individual e contribuír á cohesión social.	

Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> • a • c • i • p 	B2.4 Dereito do traballo. B2.5 Dereitos e deberes derivados da relación laboral. B2.6 Contrato de traballo e negociación colectiva. B2.7 Seguridade Social. Sistema de protección. Emprego e desemprego. B2.8 Protección do/da traballador/a e beneficios sociais. B2.9 Riscos laborais. Normas. Planificación da protección na empresa.	B2.3 Actuar como futuro/a traballador/a responsable coñecendo os seus dereitos e deberes como tal, valorando a acción do Estado e da Seguridade Social na protección da persoa empregada, e comprendendo a necesidade de protección dos riscos laborais.	B2.3.1 Identifica as normas e as institucións que interveñen nas relacións entre os/as traballadores/as e as empresas, en relación co funcionamento do mercado de traballo.	<ul style="list-style-type: none"> • CSC • CSIEE
			B2.3.2 Distingue os dereitos e as obrigas que se derivan das relacións laborais, e compróbaos en contratos de traballo e documentos de negociación colectiva.	<ul style="list-style-type: none"> • CSC • CSIEE • CMCCT
			B2.3.3 Describe as bases do sistema da Seguridade Social e as obrigas dos/das traballadores/as e dos/das empresarios/as dentro deste, así como as prestacións mediante procuras nas web institucionais, valorando a súa acción protectora ante as continxencias cubertas.	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CSC • CSIEE
			B2.3.4 Identifica as situacións de risco laboral máis habituais nos sectores de actividade económica máis salientables no ámbito e indica os métodos de prevención legalmente establecidos, así como as técnicas de primeiros auxilios aplicables en caso de accidente ou dano.	<ul style="list-style-type: none"> • CSIEE • CAA • CMCCT

6.- CONCRECIÓNS METODOLÓXICAS QUE REQUIRE A MATERIA.

Adoptarase un enfoque plurimetodolóxico e globalizador para poder atender a diversidade do alumnado, seguindo os principios de actividade e participación, favorecendo o traballo individual e cooperativo e integrando en todas as actividades referencias á vida cotiá e aos intereses e motivacións do alumnado, fomentando todas as posibilidades de expresión (oral, escrita, gráfica...).

Tentarase crear un ambiente de traballo e convivencia que facilite as aprendizaxes.

PRINCIPIOS DIDÁCTICOS XERAIS

O proceso de ensinanza - aprendizaxe deberá cumprir os seguintes **requisitos**

- Partir do nivel de desenvolvemento do alumnado e das súas aprendizaxes previas.
- Asegurar a construción de aprendizaxes significativas a través da mobilización dos seus coñecementos previos e da memorización comprensiva.
- Favorecer situacións nas que o alumnado actualice os seus coñecementos.
- Proporcionar situacións de aprendizaxe que teñan sentido para o alumnado, co fin de que resulten motivadoras.

En coherencia co exposto, os **principios** que orientarán a práctica educativa son os seguintes:

- Metodoloxía activa. Supón atender a aspectos referidos ao clima de participación e integración do alumnado no proceso de aprendizaxe.
- Motivación. Considerarase fundamental arbitrar dinámicas que fomenten o traballo individual e de grupo. Aspecto relacionado co anterior, xa que supón promover intereses en relación co desenvolvemento persoal y coa súa integración social
- Atención á diversidade do alumnado. A intervención educativa asume como un dos principios básicos ter en conta os seus diferentes ritmos de aprendizaxe, así como os seus distintos intereses e expectativas.
- Avaliación do proceso educativo, analizando todos os aspectos do proceso educativo e permite a retroalimentación, a aportación de informacións precisas que permiten reestruturar a actividade no seu conxunto.

De tal modo, establécense sete **criterios** ou **directrices xerais**:

- Adecuación ao contexto educativo do centro, é dicir, ao contexto socioeconómico e cultural e ás expectativas do alumnado.
- Coherencia dos contidos propostos cos obxectivos e inclusión dos temas transversais.
- A acertada progresión dos contidos e obxectivos, a súa correspondencia co nivel e a fidelidade á lóxica interna da materia.
- A adecuación aos criterios de avaliación da programación.
- A variedade das actividades, diferente tipoloxía e a súa potencialidade para a atención ás diferenzas individuais.
- A claridade e amenidade gráfica e expositiva.
- A utilización doutros recursos que faciliten a actividade educativa.

7.- MATERIAIS E RECURSOS DIDÁCTICOS QUE SE VAN UTILIZAR

A selección dos materiais docentes curriculares tratarán de someterse aos seguintes criterios:

1. Adecuación ao contexto educativo do centro.
2. Correspondencia dos obxectivos promovidos cos enunciados da programación.
3. Coherencia dos contidos propostos cos obxectivos, presenza dos diferentes tipos de contido e inclusión de temas transversais.
4. Acertada progresión dos contidos e obxectivos, a súa correspondencia co nivel e a fidelidade á lóxica interna de cada materia.

Atendendo a estes, poderanse utilizar os seguintes recursos didácticos:

MATERIAIS ESCRITOS:

- Non se emprega libro de texto; usaranse como referencia os materias colgados no portal da Xunta e outros apuntamentos elaborados polo profesor.
- Material de reprografía: o carácter da materia e a formulación metodolóxica imponen o uso constante dunha gran variedade de textos para análises e comentario, materiais que se obterán por reprografía (textos, gráficos, cadros, táboas, etc.).
- Noticias e artigos de prensa: a través destes textos preténdese achegar aos alumnos ao coñecemento, comprensión e análise de noticias e temas de actualidade, o que lles permitirá ser críticos ante a realidade que nos rodea.
- Material variado de investigación e consulta procedentes da biblioteca, preferentemente, dicionario, biografías...
- MATERIAL GRÁFICO (mapas murais, xeográficos, históricos e temáticos, mapas topográficos, planos, fotografías).
- MATERIAL AUDIOVISUAL Material audiovisual: mediante a proxección co canón de vídeo da clase, especialmente adecuado para a exposición de fragmentos documentais, transparencias didácticas e diapositivas, obras de arte, entrevistas, esquemas, etc. sobre temas que incidan nos contidos da materia.

8.- CRITERIOS SOBRE A AVALIACIÓN, CUALIFICACIÓN E PROMOCIÓN DO ALUMNADO

8.1.- CRITERIOS SOBRE A AVALIACIÓN

Avaliacións parciais

Realizarase un exame por tema impartido. Despois de cada tema impartido haberá un traballo ou unha batería de actividades sobre os contidos de dito tema. Cada traballo será cualificado cunha nota entre 0 e 1 punto. A cualificación do alumno en cada avaliación será o resultado da media aritmética das notas obtidas nos exames realizados nesa avaliación máis as cualificacións dos traballos. O sistema de redondeo será o seguinte:

- 0 a 0,49 = 0
- 0,5 a 0,99 = 1

Ao remate de cada avaliación realizarase un exame de recuperación sobre todos os contidos impartidos nesa avaliación. A cualificación dese exame terá o mesmo valor que a obtida na avaliación ordinaria, e o sistema de redondeo será o mesmo.

A nota final do curso será o resultado da media das cualificacións das diferentes avaliacións, e o sistema de redondeo será o xa exposto anteriormente.

Na avaliación extraordinaria realizarase un exame de todos os contidos impartidos no curso. O sistema de redondeo será o mesmo que na avaliación ordinaria.

Avaliación final

O alumno acadará o aprobado cando, unha vez ponderadas as cualificacións das diferentes avaliacións, sexa merecedor de cinco ou máis puntos.

Avaliación extraordinaria

Consistirá na realización dunha proba escrita que permita determinar a adquisición das mínimas competencias sinaladas, segundo o calendario no seu momento especificado pola dirección do centro. Dita proba escrita constará de cuestións análogas ás realizadas nos exames parciais durante o curso e incidirán nos estándares básicos.

O alumnado que non superase a avaliación final do módulo cursado no primeiro cuadrimestre, poderá realizar no mes de maio unha avaliación extraordinaria dese módulo. Igualmente, o alumnado que non superase a avaliación final ordinaria do módulo cursado no segundo cuadrimestre poderá realizar no mes de setembro, nas datas que cada ano se determine, unha avaliación extraordinaria.

O equipo avaliador de cada grupo de alumnos decidirá, tras a realización destas probas extraordinarias, sobre a titulación ou promoción daqueles alumnos que as realizasen.

8.2.- CRITERIOS SOBRE CUALIFICACIÓN

Avaliacións parciais

Faremos DOUS controis por cada avaliación. A nota media dos controis equivale a un 100% da nota. De cara ao redondeo, para conseguir un punto é necesario superar as 0,5 décimas.

Avaliación final

A media aritmética entre as dúas avaliacións. De cara ao redondeo, para conseguir un punto é necesario superar as 0,5 décimas.

Avaliación extraordinaria

Realización dun control escrito final. A nota do mesmo será a nota que constará na avaliación extraordinaria. De cara ao redondeo, para conseguir un punto é necesario superar as 0,75 décimas.

9.- Medidas de atención á diversidade**Medidas de atención á diversidade**

De feito, a propia ESO Adultos pode considerarse en si mesmo unha medida de atención á diversidade.

En colaboración co departamento de orientación se procurará detectar os casos dos alumnos que precisen medidas de atención especiais e elaboraranse actividades ó seu nivel para conseguir que poidan avanzar na súa aprendizaxe, manteñan a motivación e reforcen a súa autoestima.

Unha das ferramentas para auxiliar na detección de alumnos con problemas é, como comentamos no punto anterior, a avaliación inicial que, con carácter informativo, faise aos alumnos ao principio de cada módulo.

Os criterios de avaliación permiten elaborar actividades de ensinanza e avaliación de diferente grao de dificultade. Estas aprendizaxes esixidas e suxeridas polos criterios de avaliación poden adecuarse convenientemente á diversidade de actitudes dos alumnos.

Porase un certo énfase nos procedementos e técnicas de traballo porque poden producir unha mellora no rendemento do alumnado que obtén uns resultados escolares máis pobres.

Na medida do posible prestarase unha atención máis individualizada, proporanse actividades de ensino aprendizaxe con exercicios máis axeitados ás características e aptitudes de cada un.

10.- Programa de reforzo para a recuperación das materias pendentes de módulos anteriores

Para aqueles alumnos que teñan a avaliación extraordinaria en maio (a de 3º ESA), se programarán titorías e actividades e traballos co fin de traballar os conceptos e aclarar dúbidas.

11.- Actividades complementarias e extraescolares**Actividades complementarias e extraescolares**

Non se contemplan

12.- Tratamento do fomento da lectura**Tratamento do fomento da lectura**

No desenvolvemento normal das clases, realizamos a lectura en voz alta dunha escolma de textos de natureza

histórica; realizamos tamén unha lectura en voz alta dos apuntamentos.
Así mesmo, recomendaremos lectura de libros relacionados coa materia.

13.- Tratamento do fomento das TIC

Tratamento do fomento das TIC

A aula conta cun canón proxector conectado a un ordenador fixo con conexión inalámbrica a Internet, para uso interno da aula e apoio ao labor docente.

Esta previsto a elaboración por parte dos alumnos de traballos en formato power point ou similar para expoñelo aos compañeiros.

14.- Indicadores de logro para avaliar o proceso do ensino e a práctica docente.

Ámbitos de autoavaliación:

- Planificación.
- Motivación do alumnado.
- Desenvolvemento do ensino.
- Seguimento e avaliación do ensino-aprendizaxe...

INDICADORES DE LOGRO DE CADA ÁMBITO.

ASPECTO QUE SE AVALÍA: PLANIFICACIÓN		
INDICADORES	VALORACIÓN	PROPOSTA DE MELLORA
1.- Programo a materia tendo en conta os estándares de aprendizaxe previstos nas leis educativas.	SI	
2. Programo a materia tendo en conta o tempo dispoñible para o seu desenvolvemento.	SI	
3.- Consulto a programación ao longo do curso.	SI	
4.- Dou a coñecer ao alumnado os elementos da programación: obxectivos, criterios de avaliación, metodoloxía... .	SI	
5.- Programo actividades e estratexias en función dos estándares de aprendizaxe.	SI	
ASPECTO QUE SE AVALÍA: MOTIVACIÓN DO ALUMNADO		
INDICADORES	VALORACIÓN	PROPOSTA DE MELLORA
1.- Motivo aos meus alumnos/as comunicándolles os obxectivos que quero acadar e a finalidade das actividades, partindo dos seus coñecementos previos.	SI	
2.- Emprego metodoloxías que favorezan o desenvolvemento		

dunha actitude positiva do alumno/a e que teña en conta os seus intereses.	SI	
3.- Proporciono un plan de traballo ao principio de cada unidade.	SI	
4. Expoño situacións que introduzan a unidade (lecturas, debates, diálogos...).	SI	
5.- Estimulo a participación activa dos estudantes en clase.	SI	
ASPECTO QUE SE AVALÍA: DESENVOLVEMENTO DO ENSINO		
INDICADORES	VALORACIÓN	PROPOSTA DE MELLORA
1.- En función das características de cada alumno/a, expoño tarefas e logros diferentes.	SI	
2.- Emprego recursos e materiais variados.	SI	
3.- Cando introduzo conceptos novos, relaciónoos, se é posible, cos xa coñecidos; intercalo preguntas aclaratorias; poño exemplos...	SI	
4.- Propoño actividades que favorezan a aprendizaxe autónoma (busca de información, traballos, investigacións...).	SI	
5.- Desenvolvo os contidos dun xeito ordenado e comprensible para os alumnos.	SI	
6.- Optimizo o tempo dispoñible para o desenvolvemento de cada unidade didáctica.	SI	
ASPECTO QUE SE AVALÍA: SEGUIMIENTO E AVALIACIÓN DO PROCESO DE ENSINO-APRENDIZAXE		
INDICADORES	VALORACIÓN	PROPOSTA DE MELLORA
1.- Cando comezamos unha unidade ou tema novo, os alumnos/as coñecen: os obxectivos e competencias que se queren desenvolver, as diferentes actividades a realizar, como se lles avaliará...	NON	
2.- Realizo a avaliación inicial a principio de curso para axustar a programación ao nivel dos estudantes.	SI	
3.- Detecto os coñecementos previos de cada unidade didáctica.	NON	
4.- Unha vez rematada cada unidade, valoro a idoneidade dos recursos e das actividades empregadas no proceso de aprendizaxe.	SI	
5.- Os controis e probas obxectivas inclúen actividades variadas.	SI	
6.- Proporciono a información necesaria sobre a resolución das tarefas e o xeito de melloralas.	SI	

7.- Corrijo e explico de forma habitual os traballos e actividades dos alumnos e dou pautas para a mellora das súas aprendizaxes.	SI	

15.- Mecanismos de revisión, avaliación e modificación das programacións didácticas en relación cos resultados académicos e os procesos de mellora.

Criterios para avaliar a programación

Realizárase despois de cada avaliación un seguimento e unha reflexión sobre os resultados académicos dos alumnos e alumnas. Adoptaranse as medidas oportunas para reorientar a práctica docente e así poder mellorar o seu rendemento académico.

Ao final de cada módulo farase unha valoración crítica da programación atendendo aos seguintes aspectos:

- Redefinición, se procede, dos obxectivos.
- Adecuación dos contidos ao alumnado.
- Estratexias metodolóxicas e recursos didácticos. Eficacia da metodoloxía e dos materiais didácticos empregados.
- Reprantexamento dos criterios de avaliación e cualificación.

16.- Concrecións metodolóxicas para o ensino telemático

Os módulos 3 e 4 do ámbito social da ESA impártense no IES O Ribeiro na modalidade semipresencial, polo que non é preciso realizar unha concreción metodolóxica adaptada a este tipo de ensino. Si por circunstancias ligadas a unha emerxencia, e seguindo instrucións das autoridades educativas e sanitarias, as actividades da ESA tiveran que adaptarse a unha situación de ensino a distancia a actividade do módulo artellaríase do seguinte xeito:

- Emprego do curso a Aula Virtual do centro - xa creado - para facilitar material ao alumnado e guías de estudo.
- Realización e posta a disposición do alumnado de materiais audiovisuais de apoio.
- Emprego do horario lectivo para programar clases a distancia empregando os recursos telemáticos do centro.
- Realización de probas adaptadas á nova situación: exames orais e cuestionarios de aula virtual.